

SECADA DE BOIXOS A LA COMARCA DE LA GARROTXA

Joan Montserrat - Enginyer forestal

Introducció

El boix (*Buxus sempervirens*) és un arbust molt abundant en del territori català, principalment en zones de terreny calcari com la comarca de la Garrotxa. Ocupa gran part del sotabosc de fagedes i rouredes i també és considerat com un bon colonitzador ja que es tracta d'una espècie que s'adapta molt bé a les zones que han patit algun tipus de degradació.

www.floracatalana.net

Els boixos són arbusts molt utilitzats en jardineria tant per la seva bellesa, el seu port acompassat i per tractar-se d'un arbust perennifoli de fullatge espès i amb poc manteniment. A més, es tracta d'una planta que admet ser podada intensament i és molt utilitzat per formar tanques vegetals.

Problemàtica

S'ha constatat que els darrers anys hi ha hagut una gran quantitat de boixedes que s'han assecat. Des que es van detectar les primeres defoliacions l'any 2008 fins a dia d'avui una gran quantitat de boixedes han resultat afectades o per defoliació o per assecament. Els motius d'aquesta afectació han estat dos: una malura i una plaga.

MALURA:

La malura es produïda previsiblement per un fong (que encara no s'ha classificat) i que ha anat produint importants defoliacions dels boixos que ha afectat. S'intueix l'origen fúngic d'aquesta malura ja que afecta principalment els boixos situats en els sectors més ombrívols i de vora riera i presenta una simptomatologia compatible amb la malura del xancre, però amb un patogen desconegut fins ara. Aquesta malura produeix una obturació dels conductes de saba de branques i branquillons i acaba tallant total o parcialment l'alimentació de les fulles de manera que aquestes s'assequen i cauen. S'han comprovat que la repetició seguida d'episodis de defoliació arriba a provocar la mort de gran part dels boixos afectats.

Fig. 1: Necrosi en branquilló i posterior brotada

Del seguiment de sis parcel·les experimentals amb defoliació severa de boix durant l'any 2014, s'ha constatat que un 27% dels boixos afectats han mort completament dos anys després, mentre que la resta ha rebrotat i pràcticament no presenta símptomes d'haver patit la malura.

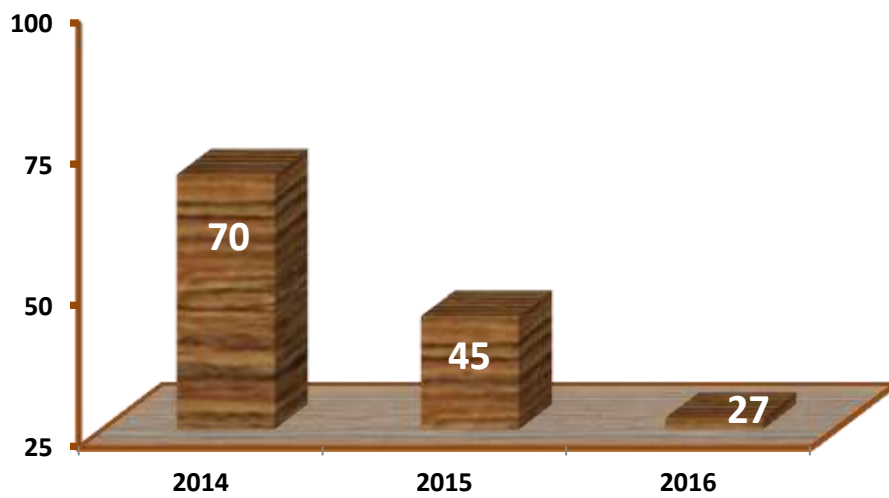

Fig. 2: Percentatge de defoliació de boixos afectats en parcel·les experimentals

Fig. 3: Defoliacions severes en boix

A partir d'un seguiment iniciat al Parc natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa a través de la col·laboració feta en les xarxes socials per obtenir informació sobre la distribució de la malura es va poder elaborar un mapa de l'afectació a Catalunya.

Fig.4: Abast territorial de la malura

PLAGA:

L'any 2014 es va detectar una nova afectació en els boixos de la comarca de la Garrotxa. En aquest cas, l'assecada i defoliació del boix era provocada per una papallona nocturna d'origen asiàtic anomenada ***Cydalima perspectalis***.

Fig.5: Papallona i oruga de *Cydalima perspectalis*

L'inici d'aquesta nova plaga va situar-se en els municipis de llevant de la comarca i va anar avançant per la conca del riu Fluvià fins arribar a les zones de capçalera l'any 2016.

Actualment la plaga provocada per aquesta papallona ha tingut una gran afectació i durant els mesos de març-abril un bon nombre de boixedes s'han defoliat i assecat fortament ja que les fulles depredades per l'eruga moren.

A més, gran part de les tanques urbanes de jardins han patit aquesta plaga i l'impacte visual és considerable.

Fig. 6: Tanca vegetal de boix afectada

A la Garrotxa, la papallona ***Cydalima perspectalis*** es reproduïx constantment a partir del mes de març fins al mes d'octubre però presenta tres generacions molt marcades (la primera durant el mes d'abril), una segona al mes de juliol i la darrera al mes de setembre. Aquest cicle reproductiu i la gran voracitat de l'eruga (que s'alimenta exclusivament de fulles de boix) fa que la intensitat de l'afectació sigui molt alta.

Tractament

El tractament fitosanitari d'una plaga o d'una malura és completament diferent. En termes generals, mentre que les plagues són provocades normalment per insectes, les malures són produïdes per fongs. Per tant per les primeres caldrà la utilització d'insecticides i per la segona s'hauran d'aplicar fungicides. Cal tenir en compte que si aquests tractaments es poden combinar amb altres menys nocius com la utilització de feromones el resultat serà molt més positiu,

El tractament d'una malura d'un patògen desconegut no és aconsellable fins que no es determini qui la provoca. El tractament indiscriminat a través de fungicides o altres productes pot ser contraproductiu a mig termini ja que pot alterar l'equilibri que de manera natural està cercant la compensació de la perturbació provocada per la malura. Actualment s'està treballant en la determinació i classificació del patògen que afecta el boix.

En el cas del tractament d'una plaga d'una espècie forestal com el boix cal tenir en compte si aquesta es troba en un medi urbà com és un jardí o es troba en l'ecosistema forestal. En el primer cas el tractament fitosanitari és imprescindible però en el segon s'ha d'analitzar cada cas particular.

En cas que hi hagi d'haver tractament per *Cydalima perspectalis* s'aconsella que aquest es realitzi en els moments on hi ha una naixença important d'erugues, és a dir durant els mesos d'abril, juliol o setembre.

Per ajustar el moment del tractament cal mostrejar el nombre d'erugues per planta i quan es supera el llindar de més de 5 erugues per branca aplicar-lo. Aquest índex és orientatiu i aplicable a la comarca de la Garrotxa.

Els tractaments han de ser selectius i es recomana utilitzar de manera combinada els insecticides de contacte amb matèria activa a base de piretrines naturals que afecten el sistema nerviós de l'eruga, i també els que afecten el sistema digestiu com són els productes que contenen el bacteri *Bacillus thuringiensis*.

Cal tenir en compte que per molt selectius que siguin els tractaments i haurà una alteració de la cadena tròfica i alguns predadors o paràsits de la mateixa plaga en poden resultar greument afectats. Per això cal fer el tractaments únicament quan siguin necessaris i ajustar-los a l'època de l'any en que el nombre de larves sigui més alt.